

НАРЪЧНИК ЗА ЦИТИРАНЕ НА НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ СЪГЛАСНО СТАНДАРТА АРА

Разработен за студентите от Висше
Училище по Мениджмънт, Варна

Стандартът за писане и цитиране на научни публикации APA Style е разработен специално за академични институции от Американската Психологическа Асоциация (American Psychological Association). Стандартът за цитиране на American Psychological Association (или познат още като APA) е широко известен в международната практика и се прилага в множество области и науки.

ЦИТИРАНЕ В ОСНОВНИЯ ТЕКСТ

Цитатите в основния текст обозначават ползваните от автора източници. Те се наричат „цитирания“ или „референции“. Включвайте ги, за да подкрепите твърденията и идеите, които ползвате от други източници (не са Ваши лични), както и за да обозначите, че текстът перифразира или преразказва текстовете на други автори. Цитиранията могат да бъдат по директни цитати (точно възпроизвеждане на текста на външния автор) или да перифразират чуждите източници.

Когато подготвяте своите курсови работи, проекти, дипломни работи, цитирайте авторите, чиито идеи, теории или резултати директно са Ви повлияли и сте ползвали във Вашия текст, дори и ако само перифразирате или описвате дадена идея. За да се избегне плагиатство, си водете подробни бележки в процеса на търсене на информация, за да проследите източниците, които сте ползвали, и да ги цитирате коректно. Моля, към всеки цитиран източник в основния текст добавете пълна библиографска справка в края на текста (списък на използваната литература).

APA следва цитирането „автор-дата“, т.е. при цитиране в основния текст обикновено се използва форматът: (Фамилия на автора, Година на публикуване). Пълното име на автора рядко се включва в основния текст - обикновено когато авторът е достъчно популярен или целта на текста е да направи по-дълбок анализ на негови публикации. Възможни са няколко формата при споменаване на имена на автори в текста – например, ако авторите имат две фамилии (съединени с тире), фамилия с апостроф или частица и т.н. Понякога може да е трудно да се определи дали даденото име на автора е лично или фамилия, но при всички случаи посоченото в текста име трябва да съответства на името в списъка с използваната литература.

Цитиране в основния текст по видове автори (физически лица и институции)

Когато авторите са физически лица, се посочват само името и годината на публикуване като (Иванов, 2014)

Пример:

Всъщност, системите за управление на приходите в началото са създадени и развити от традиционните авиокомпаниии (Иванов, 2014).

Също така можете да включите името на автора в изречение, като в скобите остава само годината на публикацията. Например, Иванов (2014)

Пример:

Иванов (2014) обръща специално внимание на системите за управление на приходите и инструментите, използвани в хотелската индустрия.

Когато автор е дадена институция (правителство, национална или международна организация или друга институция, асоциация, неправителствена организация и т.н.), цитирането в основния текст изглежда така: (Национален Статистически Институт/НСИ, 2013).

Пример:

Много от местата за настаняване са с ниска категория (1*-3*) и са малки, семейни, със среден капацитет около 40 легла (НСИ, 2013).

Пълен библиографски запис: Национален Статистически Институт/НСИ (2013). Места за настаняване по статистически зони и статистически региони през 2013 година. *Изтеглено на* 18.03.2015 от: <http://www.nsi.bg/en/content /7067/annual-data>

Пример:

Освен това, СТО/UNWTO (2007) поддържа специална програма „Управление на дестинация“, чиято цел е да подкрепи организациите за управление на дестинации и други институции да развият и прилагат ефективно и устойчиво управление на туристическите дестинации.

Пълен библиографски запис: Световна Туристическа Организация/СТО/United Nations World Tourism Organisation/UNWTO (2007). *Практическо ръководство за управление на туристически дестинации.* Изтеглено от: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284412433>

При директен цитат от източника, трябва да се включи номер на страница и да се сложат кавички на цитирания текст.

Пример:

В допълнение Dwyer and Kim (2003, стр. 399) считат, че „не съществуват универсални индикатори за конкурентноспособност, които да могат да се прилагат на всички дестинации, по всяко време“.

Както се вижда от примерите по-горе, цитиранията винаги включват фамилията на автора и датата/годината на публикацията му. Фамилията, която е в текста, трябва да съвпадне изцяло с посочената в списъка с използваната литература. Аналогично, годината, цитирана в текста, трябва да отговаря на година в пълния библиографски запис. Когато има по-точна дата в библиографския запис, при цитиране в основния текст се посочва само годината на публикация.

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Списъкът с използваната литература се поставя в края на Вашия текст и на отделна страница. Като цяло, източниците трябва да бъдат подредени по азбучен ред по фамилното име на първия автор, а след това и по хронологичен ред, ако се налага. Включват се само източници, които са цитирани в основния текст.

Целта на списъка с използваната литература е да подпомогне читателите да открият източниците, които сте ползвали. Ето защо, списъкът трябва да е коректен и пълен. Всички цитирания трябва да бъдат включени в списъка. Поставете източниците като първо посочите фамилията на първия автор, инициал, след това фамилията на втория и следващи автори, ако има.

Форматиране на списъка с литературата по вид публикации

Книги

- **Авторска книга или монография**

Иванов, С. (2014). *Управление на приходите в хотела – от теория към практика*. Варна: Зангадор.

Minkov, M., Hofstede, G. J. & Hofstede, G. (2012). *Cross-cultural analysis*. Thousand Oaks: Sage

- **Редактирана монография**

Ivanova, M., Ivanov, S., & Magnini, V.(Eds.) (2016). *Routledge Handbook of Hotel Chain Management*. London: Routledge.

Leigh, J., Webster, C., & Ivanov, S. (Eds.) (2012). *Future Tourism: Political, Social and Economic Challenges*. London: Routledge.

- **Глава в книга или монография**

Blagoev, V., & Minkov, M. (2017). Marketing in Bulgaria: A small emerging economy and multicultural markets. In M. A. Marinov (Ed.). *Research Handbook of Marketing in Emerging Economies* (pp. 265-286). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

Ivanov, S. (2017). Mass tourism in Bulgaria: The Force awakens. In D. Harrison & R. Sharpley (Eds). *Mass tourism in a small world* (pp. 168-180). Wallingford: CABI.

Статия в списание

Ivanov, S., & Achikgezyan, V. (2017). Attitudes towards communist heritage tourism in Bulgaria. *International Journal of Tourism Cities*, 3(3), 273-290.

Ivanov, S. (2017). Robonomics – principles, benefits, challenges, solutions. *Yearbook of Varna University of Management*, 10, 283-293.

Minkov, M., & Hofstede, G. (2014). Nations versus religions. Which has a stronger effect on societal values? *Management International Review*, 54(6), 801-824.

Доклад от конференция

Duglio, S., Ivanov, S., Magliano, F. & Ivanova, M. (2016). *Motivations, costs and benefits in the adoption of the European Ecolabel in the tourist sector. A survey of the Italian accommodation establishments*. Proceedings of the 20th IGWT Symposium 'Commodity science in a changing world', 12-16 September 2016, University of Economics – Varna, Bulgaria, pp. 382-388.

Ivanov, S., & Webster, C. (2017). Designing robot-friendly hospitality facilities. *Proceedings of the Scientific Conference "Tourism. Innovations. Strategies", 13-14 October 2017, Bourgas, Bulgaria*, pp. 74-81.

Други публикации

Air Transport Action Group /ATAG (2011). *Beginner's Guide to Aviation Biofuels*. Retrieved 20.01.2017 from: <http://www.atag.org/component/downloads/downloads/60.html>

Airport Council International /ACI (2016). *World Report – December 2016*. Retrieved 25.01.2017 from: https://issuu.com/aceworld/docs/aceworldreport_december

Публикации в пресата

- **С автор**

Димитрова, И. (2016, 12 октомври). Отварят летище Варна за нискобюджетни авиокомпани. В. Монитор. Изтеглено на 23.01.2017 от: <http://www.monitor.bg/a/view/43996-Отварят-летище-Варна-за-нискобюджетни-авиокомпани/>

- **Без автор**

Дневник (2017, 23 януари). *Летище Варна предлага създаване на регионален фонд за развитие на връзки по въздух*. Изтеглено на: 27.02.2018 от: http://www.dnevnik.bg/morski/2017/01/23/2905033_letishte_varna_predlaga_suzdavane_na_regionalen_fond/?print=1

Интернет източници

Като минимум, трябва да се посочи пълния линк и датата, в която е достъпен източникът. Всякаква допълнителна информация като DOI, имена на авторите, дати, източник на първоначалната публикация и т.н. също трябва да бъдат посочени.

Важно: Използвайте линка за конкретната страница с цитирания текст, а не общия уеб адрес на източника.

- **С автор**

Collins, S., & Perret, S. (2015). Decisions, Decisions... Which Hotel Operating Model is Right for You? HVS report. Retrieved 15.08.2015 from: <https://www.hvs.com/article/7303/decisions-%C2%AD?decisions-%C2%AD?which-%C2%AD?hotel-%C2%AD?operating-%C2%AD?model-%C2%AD?is-%C2%AD?right/>

- **Без автор**

Дарик нюз (2014). Шумът от прелитати самолети е най-виок във Варна. Изтеглено на 27.02.2017 от: <https://dariknews.bg/regioni/varna/shumyt-ot-prelitashti-samoleti-vyv-varna-e-naj-golqm-1296686>

СПЕЦИАЛНИ СЛУЧАИ НА ФОРМАТИРАНЕ

В случай на публикации от различни автори с еднакви фамилни имена, списъкът с използваната литература се подрежда по азбучен ред на инициалите на авторите.

Li, X., Li, X. R., & Hudson, S. (2013). The application of generational theory to tourism consumer behavior: An American perspective. *Tourism Management*, 37, 147-164.

Li, Y., Wang, Y. Z., & Cui, Q. (2016). Has airline efficiency affected by the inclusion of aviation into European Union Emission Trading Scheme? Evidences from 22 airlines during 2008–2012. *Energy*, 96, 8-22.

В случай на няколко публикации на един и същ автор в различни години, списъкът на използваната литература е хронологичен (от най-ранни към по-късни публикации).

Khadaroo, J., & Seetanah, B. (2007). Transport infrastructure and tourism development. *Annals of Tourism Research*, 34(4), 1021-1032.

Khadaroo, J., & Seetanah, B. (2008). The role of transport infrastructure in international tourism development: A gravity model approach. *Tourism Management*, 29(5), 831-840.

В случай на няколко публикации на един и същ автор в една и съща година, списъкът на използваната литература се подрежда по азбучен ред на заглавията на публикациите. Всяка от публикациите в списъка, които са от една и съща година, се обозначават с букви 'a', 'b', 'c', и т.н., поставени веднага след годината на публикация.

Belobaba, P. (2009a). Airline operating costs and measures of productivity. In P. Belobaba, A. Odoni, & C. Barnhart (Eds.). *The Global Airline industry* (pp. 113-152). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Belobaba, P. (2009b). Fundamentals of pricing and revenue management. In P. Belobaba, A. Odoni, & C. Barnhart (Eds.). *The Global Airline industry* (pp. 73-112). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Belobaba, P. (2009c). The Airline Planning Process. In P. Belobaba, A. Odoni, & C. Barnhart (Eds.). *The Global Airline industry* (pp. 153-182). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.